

Pestprotocol-Bestuur

Binnen het veiligheidsbeleid van de NTC (zie Schoolplan 2015-1019) staat gespecificeerd dat het NTC zorg draagt voor een veilige omgeving. Het is een kerntaak van de school om te zorgen voor een veilige school, met nadruk op preventie van onveilige situaties. Bij de sociale veiligheid gaat het daar met name om gedragsnormen en respect jegens elkaar. Pesten is gedrag waarbij deze gedragsnormen overschreden worden:

Bij pesten gaat het om een vorm van agressief gedrag, waarbij een betrekkelijk machteloze persoon wordt aangevallen, vernederd of buitengesloten door een of meerdere individuen. Pesten heeft drie kenmerken: het is intentioneel, vindt herhaaldelijk en over een langere periode plaats, en er is een machtsverschil tussen dader en slachtoffer. Pesten vindt plaats in groepen, er is niet altijd een duidelijk onderscheid te maken tussen de pester en de gepeste en deze rollen kunnen ook omdraaien. Pesten vindt online en offline plaats (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & de Kinderombudsman, maart 2013).

Binnen het NTC zijn met name preventief gedragsregels opgesteld zijn om ongewenst gedrag te voorkomen. Deze gedragsregels reflecteren wederzijds respect en acceptatie (bijv. "Wees vriendelijk en help waar je kunt", "Luister naar elkaar en neem elkaar serieus" en "Pestgedrag zoals: uitlachen, negeren, buitensluiten, dreigen, stoken, dingen afpakken, wordt niet geaccepteerd" (algemene gedragsregels staan jaarlijks gespecificeerd in de schoolgids).

Mochten er zich echter onverhoopt toch situaties voordoen waarin een leerling pest of gepest wordt geldt het volgende protocol:

Aanpak van pestgedrag

Wanneer leerlingen elkaar pesten proberen zij en wij:

- STAP 1: Er eerst zelf (en samen) uit te komen.
- STAP 2: Op het moment dat de leerlingen er niet zelf uitkomen (in feite als een leerling blijvend ervaart dat hij/zij gepest wordt) heeft de gepeste leerling en zijn/haar directe omgeving het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.
- STAP 3: De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgt stap 4.

STAP 4:

Bij herhaaldelijke pestgedrag neemt de leerkracht gedocumenteerd actie en houdt een gesprek met de leerling(en) die pest(en) in bijzijn van de coördinator en evt. zijn/haar ouders. Het incident wordt ook in de leerling documentatiemap opgenomen, waarbij ook de toedracht duidelijk omschreven wordt. Bij de derde rapportage in de map worden het gehele onderwijsteam en het bestuur en de ouders (indien die nog niet eerder geïnformeerd werden) op de hoogte gebracht van het pestgedrag. Het onderwijsteam zoekt in overleg met de leerling, ouders en bestuur naar mogelijke oplossingen, die in duidelijke afspraken worden neergelegd. Uitgangspunt hierbij is dat in samenwerking met elkaar aan een bevredigende oplossing wordt gewerkt.

STAP 5:

Indien er geen bevredigende oplossing gevonden kan worden of als het pestgedrag ook na duidelijke afspraken niet vermindert, kan een vertrouwenspersoon worden ingeschakeld. Hij/zij kan bemiddelen bij het zoeken naar een oplossing, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. Mocht er uiteindelijk geen passende oplossing gevonden worden heeft het bestuur de mogelijkheid om een leerling (tijdelijk) te schorsen.

Pestprotocol-Leerkrachten

Binnen het veiligheidsbeleid van de NTC (zie Schoolplan 2015-1019) staat gespecificeerd dat het NTC zorg draagt voor een veilige omgeving. Het is een kerntaak van de school om te zorgen voor een veilige school, met nadruk op preventie van onveilige situaties. Bij de sociale veiligheid gaat het daar met name om gedragsnormen en respect jegens elkaar. Pesten is gedrag waarbij deze gedragsnormen overschreden worden

Het doel van een pestprotocol

Een leerling kan zich pas volledig ontwikkelen in een situatie waar het zich veilig weet en voelt. Dit is een onderdeel van de doelstellingen van onze school (zie Schoolplan en Schoolgids).

Het onderwijsteam bevordert de ontwikkeling van een veilig werkklimaat en een positieve sfeer in de groep en op het schoolplein. Meestal gaat dit impliciet, door middel van een positieve benadering en door wederzijds respect, waardoor alle leerlingen in staat zijn om met plezier naar school te gaan. Daarnaast zullen er ook regels en afspraken gemaakt moeten worden om een sociaal veilige omgeving systematisch te kunnen bewerkstelligen en behouden. Door deze regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen leerlingen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Pesten is gedrag waarbij deze gedragsnormen overschreden worden:

Bij pesten gaat het om een vorm van agressief gedrag, waarbij een betrekkelijk machteloze persoon wordt aangevallen, vernederd of buitengesloten door een of meerdere individuen. Pesten heeft drie kenmerken: het is intentioneel, vindt herhaaldelijk en over een langere periode plaats, en er is een machtsverschil tussen dader en slachtoffer. Pesten vindt plaats in groepen, er is niet altijd een duidelijk onderscheid te maken tussen de pester en de gepeste en deze rollen kunnen ook omdraaien. Pesten vindt online en offline plaats (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & de Kinderombudsman, maart 2013).

Pesten is anders dan plagen. Bij plagen gaat het veelal om incidenten waarbij er een gelijke machtsverhouding is tussen de leerlingen. Pesten heeft een negatieve invloed op het welbevinden van een leerling en staat een goede ontwikkeling van leerlingen in de weg.

Her- en onderkennen van pestgedrag:

Pesten blijft vaak ongezien door medeleerlingen, ouders en leerkrachten. Leerlingen die gepest worden zwijgen erover. Leerlingen voelen zich vaak niet veilig genoeg om erover te praten. Ze durven de leerkracht niet in te lichten, bang om gezien te worden als zielig of als een verklikker. Leerlingen die pesten komen er ook niet voor uit en onderschatten de effecten van hun eigen gedrag. Het is daarom van belang om zich bewust te zijn van verschillende signalen die kunnen wijzen op pestgedrag in de school. Pesten leidt vaak tot een gespannen/ongezellige sfeer in de groep.

De gepeste leerling:

Primaire signalen:

- De leerling wordt (herhaaldelijk) uitgescholden, bespot, gekleineerd, belachelijk gemaakt, vernederd, bedreigd of gecommandeerd.
- Klasgenoten lachen de leerling op een spottende en onvriendelijke manier uit.
- De leerling wordt lastiggevallen, weggeduwd, gestoten, gestompt, geslagen, geschopt waarbij hij/zij niet in staat is zichzelf adequaat te verdedigen.
- De leerling is betrokken bij 'twisten' of 'ruzies' waarin hij/zij zich totaal niet kunnen verdedigen.
- Zijn/haar boeken, geld of andere eigendommen worden beschadigd of slingeren rond.
- De leerling heeft blauwe plekken, verwondingen, sneeën, schrammen of gescheurde kleding die hij/zij niet op een normale manier opgelopen kunnen hebben.

Secundaire signalen (school):

- De leerling is (vaak) alleen en wordt tijdens pauzes uitgesloten.
- De leerling lijkt geen enkele goede vriend(in) in de klas te hebben.
- De leerling wordt vaak als laatste gekozen bij het samenstellen van een team.
- De leerling probeert in de pauze dicht bij de leerkracht te blijven (veiligheid).
- De leerling kan vaak beter opschieten met volwassenen dan met leeftijdgenoten.
- De leerling vindt het erg moeilijk hardop te praten in klas (angstige en onzekere indruk).
- De leerling ziet er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit.
- De leerling toont een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.
- De leerling kan onder leeftijdsgenoten moeilijk voor zichzelf opkomen.
- De leerling verliest de belangstelling voor zijn/haar schoolwerk en haalt lagere cijfers. Het vertonen van onverwacht gedrag (bv spontane driftbuien) kan een gevolg zijn.
- De leerling gaat niet graag naar school en probeert de schoolse situatie te vermijden.

De pester(s)

- Doet/doen stoer en wil imponeren;
- Is/zijn vaak fysiek sterker dan het slachtoffer;
- Wil(len) overheersen en zichzelf bewijzen, ten koste van alles;
- Is/zijn impulsief en reageert/reageren agressief bij tegenwerking;
- Heeft/hebben een groot idee van zichzelf;
- Omringt/omringen zich met meelopers die zorgen voor aanzien;
- Is/zijn eerder gevreesd dan geliefd in de groep (andere leerlingen zijn bang voor hem/haar/hen)
- Heeft/hebben geen echte vrienden/innen

De middengroep

De zwijgende middengroep bestaat uit vijf subgroepen:

- De leerlingen die met de pester meepesten, omdat ze bang voor hem/haar zijn;
- De leerlingen die mee pesten, omdat ze er beter van (denken te) worden;
- De leerlingen die niet mee pesten, maar ook niets doen om een einde te maken aan het gedrag van de pester;
- De enkeling die niet ziet dat er in de klas wordt gepest;

- De enkeling met een hoge sociale status in de groep die het af en toe voor het slachtoffer opneemt.
- Zijn mogelijk zelf bang om gepest te worden

Algemene regels die gelden voor de gehele school

Dit zijn de algemene normen en waarden die gelden voor de gehele school. Naast de onderstaande algemene regels, kunnen er in elke groep ook nog groepsregels vastgesteld worden door de leerkracht (en de leerlingen samen).

- Doe niets bij een ander wat je zelf niet wilt.
- Kom niet aan de ander als de ander dat niet wil.
- Wees vriendelijk en help waar je kunt.
- Luister naar elkaar en neem elkaar serieus.
- We noemen elkaar alleen bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- Wanneer je kwaad bent is slaan, schoppen, krabben e.d. geen oplossing.
- Probeer eerst samen te praten en ga anders naar een leerkracht.
- Pestgedrag zoals: uitlachen, negeren, buitensluiten, dreigen, stoken, dingen afpakken, wordt niet geaccepteerd.
- Maak duidelijke afspraken bij een spel en houd je daaraan.
- Als je merkt dat iemand zich niet aan deze regels houdt, meld je dat bij de leerkracht.

Aanpak van pestgedrag

Wanneer leerlingen elkaar pesten proberen zij en wij:

- STAP 1: Er eerst zelf (en samen) uit te komen.
- STAP 2: Op het moment dat de leerlingen er niet zelf uitkomen (in feite als een leerling blijvend ervaart dat hij/zij gepest wordt) heeft de gepeste leerling en zijn/haar directe omgeving het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.
- STAP 3: De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgt stap 4.
- STAP 4: Bij herhaaldelijke pestgedrag neemt de leerkracht gedocumenteerd actie en houdt een gesprek met de leerling(en) die pest(en) in bijzijn van de coördinator en evt. zijn/haar ouders. Het incident wordt ook in de leerling documentatiemap opgenomen, waarbij ook de toedracht duidelijk omschreven wordt. Bij de derde rapportage in de map worden het gehele onderwijsteam en het bestuur en de ouders (inden die nog niet eerder geïnformeerd werden) op de hoogte gebracht van het pestgedrag. Het onderwijsteam zoekt in overleg met de leerling,

ouders en bestuur naar mogelijke oplossingen, die in duidelijke afspraken worden neergelegd. Uitgangspunt hierbij is dat in samenwerking met elkaar aan een bevredigende oplossing wordt gewerkt.

STAP 5:

Indien er geen bevredigende oplossing gevonden kan worden of als het pestgedrag ook na duidelijke afspraken niet vermindert, kan een vertrouwenspersoon worden ingeschakeld. Hij/zij kan bemiddelen bij het zoeken naar een oplossing, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. Mocht er uiteindelijk geen passende oplossing gevonden worden heeft het bestuur de mogelijkheid om een leerling (tijdelijk) te schorsen.

Concrete aanpak op het NTC

De leerkracht/het onderwijsteam

Leerkrachten hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerstverantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. Het onderwijsteam wordt hierbij ondersteund door de coördinator.

Let wel op dat de leerkrachten geen professionele hulpverleners zijn. Indien nodig zal in samenspraak met ouder en bestuur professionele ondersteuning gezocht worden.

Mobiliseren van de zwijgende middengroep

De zwijgende middengroep kan worden gemobiliseerd door voor leerlingen van groepen 1-3 regels en pictogrammen te gebruiken en aan leerlingen van groepen 4-8 de opdracht te geven zelf regels te maken en ze elke week kort aan de orde te stellen.

Daarnaast zal er ook met hen gepraat moeten worden over het pesten en hun eigen rol daarin (kringgesprek is belangrijk). Ook met de middengroep kan er gezocht worden naar mogelijke oplossingen voor het bestaande probleem en wat hun rol daarin kan zijn.

Hulp aan de gepeste leerling

Uiteraard moet hulp aan de gepeste leerling worden geboden. Leerlingen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste leerlingen worden passief en trekken zich terug. Enkele gepeste leerlingen gaan zelf uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- De leerling serieus nemen in zijn/haar ervaring gepest te worden;
- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten (huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken);
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren;
- Zoeken en oefenen van een andere reactie (bijvoorbeeld je niet afzonderen);
- De gepeste leerling in laten zien waarom een andere leerling mogelijk pest;
- Nagaan welke oplossing de leerling zelf wil;
- Sterke kanten van de leerling benadrukken;
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt;
- De gepeste leerling niet overbeschermen. Hiermee plaats je de gepeste leerling in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Hulp aan de pester

Algemeen:

Er wordt uiteraard ook met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat zijn/haar (pest)gedrag bij de andere leerling teweegbrengt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Het advies is om de pester eerst de gelegenheid te bieden om zijn/haar verhaal te vertellen en zijn/haar "leven te beteren" alvorens zijn/haar ouders bij de situatie te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft en welke gemeenschappelijke interesses er mogelijk bestaan;
- Pesten wordt in en om de school niet geaccepteerd of getolereerd;
- De leerling leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren;
- Contact tussen ouders en school - elkaar informeren en overleggen.

De ouders

De leerkracht of de coördinator zal, afhankelijk van de ernst van de zorg, de ouders van de betrokkenen op de hoogte stellen (zie stappenplan pestprotocol). Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht, met ondersteuning van de coördinator, biedt altijd hulp aan de gepeste leerling en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

De volgende adviezen kunnen aan de ouders voorgelegd worden:

Ouders van gepeste leerlingen:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Houdt de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en bekrachtiging van het gewenste /weerbaar gedrag (bijv. beloning) kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Bagatelliseer het probleem niet, neem ook de gepeste leerling serieus in zijn/haar beleving
- Raak niet in paniek: elk kind kan een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteedt extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de gepeste leerling en zijn/haar ouders serieus.

- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere leerlingen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Het bestuur

Bij aanhoudend pestgedrag zal ook het bestuur worden geïnformeerd (zie stappenplan pestprotocol). Het bestuur zal het onderwijsteam ondersteunen in het vinden van een gezamenlijke oplossing voor de betrokken leerlingen in samenspraak met hun ouders.

Vertrouwenspersoon

Inschakeling van een vertrouwenspersoon is, indien gewenst, mogelijk (zie ook stappenplan pestprotocol). De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, advies van deskundigen inroepen of aanbevelen en het bevoegd gezag adviseren.

Nuttige Links en websites

<http://www.pestweb.nl>

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2013/03/25/plan-van-aanpak-tegen-pest-en>

<https://www.schoolenveiligheid.nl/po-vo/kennisbank/het-anti-pestprotocol/>

<http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/wat-kan-ik-als-ouder-doen-bij-pest-en-op-school>

<http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/reageer-doeltreffend-op-pest-en>